

Manolo Goiti Belakortu

*Mañaria,
Bizkaia (1931)*

Aurkibidea

Biografia

1931. urtean sortu zen Mañariko Aldebarrena auzoko Ormaetxe baserrian, aitaren jaiotetxe berean. Zazpi urte zituela hasi zen herriko eskolan, baina 13rekin Durangoko "Artes y oficios"era joan zen 18 urtera arte. Hainbat lantegitan aritu ostean, 1962. urtean lurretako Fungarbi fundazioa sortu zuen beste bi bazkiderekin batera.

Zintak

MAN-007

- **Proiektua:** Mañariko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-03-04
- **Iraupena:** 51 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

Pasarteak

1. Aita idiekin garraio lanetan

- **Erref:** MAN-007/002
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:01:30. **Bukatu:** 00:04:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Aita idiekin aritzen zen beharrean zerrarako egurra garraiatzen. Mañarian eta Axpe-Arrazola aldean ere asko ibilitakoa zen. Idiak aitarenak ziren. Ardoa asko gustatzen zitzaion horietako idi bati. Baserriko lanetarako ere erabiltzen zituen idiok, beraien etxean zein besteen etxeetan ere. Uztargilea pare bat egunez egoten zen etxean, lotarako lekua prestatzen zitzaion eta bertan egoten zen uztarria egin bitartean.

2. Umetako garai gogorra eta gaztetako erromeriak

- **Erref:** MAN-007/003
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:04:22. **Bukatu:** 00:06:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Ez zuten ume garai oso ona izan. Eskolan euskaraz egitea galarazita zegoen eta maisuak beti izaten zuen palua prest. Domeketan erromeria izaten zuten herrian eta gaztetan bertara joaten ziren hutsik egin barik. Inguruko herrietatik ere jende asko hurreratzen zen, baina beti ez ziren ondo etorriak izaten.

3. Albo herrietakoei harrika

- **Erref:** MAN-007/005
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:06:23. **Bukatu:** 00:07:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Inguruko herrietatik ere jende asko hurreratzen zen Mañariko erromeriara, baina beti ez ziren ondo etorriak izaten. Behin, mañariar batzuek beste batzuei harrobitik bidera harriak bota zizkienekoa kontatzen du.

4. Guardia Zibilari harrika

- **Erref:** MAN-007/006
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:07:22. **Bukatu:** 00:08:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Mañariarrek askotan inguruko herrietakoei harrera harrika egiten zietela ezaguna da inguruetan, Guardia Zibilak ere horrelako harrera izaten zuen. Bide-bazterretik tiroka aritu arren, harrobian ezkutatuta zeudenei ezin zien harrapatu. Behin, horrelako pasadizo baten ondorioz, tabernara joan eta bertan zeudenak atxilotu zituzten.

5. Basora ira bila

- **Erref:** MAN-007/008
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:09:13. **Bukatu:** 00:10:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Erromeriara baserriko beharrak egin eta gero joaten ziren. Gainera, normalean, domeketan ez zen beharrik egiten eta erromeria domeketan izaten zen. Askotan basora iratan joan eta hamabostean etxera etorri barik egoten ziren. Ganaduari azpira botatzeko erabiltzen zuten ira, pekorotz artera bota eta satsa egiteko. Satsa solorako ongarria da.

6. Lurra lantzeko tresnak

- **Erref:** MAN-007/009
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:10:43. **Bukatu:** 00:13:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Soloa goldatu ostean, beste erreminta batzuk pasatu behar izaten ziren: goldea, area, triki taka, narra... Tresnak zertarako ziren azaltzen du. Behar guzti hauek idiekin egiten zituzten.

7. Gerran koban eta sasiartean ezkutatu behar

- **Erref:** MAN-007/016
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:23:06. **Bukatu:** 00:24:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra Zibilean, koba batean ezkutatzen ziren abioien beldur eta bertatik ikusten zituzten erasoak. Arbolapea eta sasiartea leku ona zen ezkutatzeko; etxea, ostera, ez zen leku segurua. Durango bonbardatu zutenean, Gasteiz aldetik etorri ziren aireplanoak.

8. Aita ganadu eta guzti ezkutatu zen

- **Erref:** MAN-007/017
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:24:58. **Bukatu:** 00:27:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bere aita ez zen joan gerrara, baina aitaren bi anaiak bai: bata abertzaleekin boluntario eta beste errepublikazaleekin. Bere aita Mugarra aldeko Santa Luziara joaten zen ezkutatzera bere lagun batengana. Tropak sartu zirenean, ganadu eta guzti joan zen bertara, ganaduak errekitatzeko arriskua zuten-eta. Batailoiek gose eta zikinkeria askoa zuten. Manoloren aitagarrebak, ostera, dena galdu zuen.

9. Ezkurdiko erromeriara bizikletaz

- **Erref:** MAN-007/019
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:28:40. **Bukatu:** 00:29:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Bere emaztea durangarra da eta Ezkurdiko erromerian ezagutu zuten elkar. Bizikletan joaten ziren Durangora eta aguazilekin hainbat anekdota bizi izan zituzten.

10. Bizikletaz batetik bestera

- **Erref:** MAN-007/020
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:29:53. **Bukatu:** 00:31:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

Eskolara, Durangora zein beharrera bizikletan joaten zen Manolo. Durangotik Mañarira bidean eguerdietan hogeit hamar bat bizikleta batzen ziren, denek zuten bizikleta. Bidean, Izurtzako tabernan egiten zuten geldialdia. Neskak ere joaten ziren bizikletaz eta erroberek gona ez harrapatzeko sare bat izaten zuten.

11. Eskolan Espainiako historia eta erdara

- **Erref:** MAN-007/022
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:32:29. **Bukatu:** 00:33:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Eskolan denetarik ikasten zuten: matematika, gramatika, Espainiako historia, historia sakratua... Espainiako historia ere historia sakratua zela dio. Liburuak eskolan izaten zituzten. Maisuak askotan jipoitzen zituen umeak. Euskaraz eginez gero ere jipoitzen zituzten.

12. Dotrina eta elizako kontuak erdaraz

- **Erref:** MAN-007/023
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:33:51. **Bukatu:** 00:34:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren jarrera

Laburpena:

Elizan ere gaztelaniaz errezatu behar izaten zuten. Etxean, ostera, euskaraz errezatzen zuten. Dotrina ere erdaraz ikasi zuten don Agustin abadeagaz.

13. Errotak zarratu arren, lortzen zuten ehotzea

- **Erref:** MAN-007/025
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:36:00. **Bukatu:** 00:37:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Lehen askotan errezatzen zuten, baita arto zuriketean zebiltzala ere. Gerraostean errotak zarratuta zeuden eta ezin zen ezer eho. Hala ere, errotariak ere egiten zituzten tranpak: zigilua kendu egiten zuten. Batzuk guardia zibilekin akordio batera heltzen ziren, martxan jarri ahal izateko.

14. Osaba estraperlista

- **Erref:** MAN-007/026
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:37:44. **Bukatu:** 00:40:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Bere aitaren anaia batek diru asko egin zuen estraperloari esker. Bidean Guardia Zibila zegoen edo ez ikusteko, taxia joaten zen aurretik badaezpada ere. Batez ere Araba eta Nafarroatik ekarritako garia ekartzen zuen. Osaba hori oso ezaguna zen Durangaldean.</p>

15. Osaba eta anaia indartsuak

- **Erref:** MAN-007/027
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:40:40. **Bukatu:** 00:42:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Bere osaba bat, aitaren anaia, oso ezaguna zen Durangaldean. Oso indartsua zen, Urtaín boxeolari ezagunaren parekoa. Eartean zuten 165 kiloko harria jasotzen zuten bere osabak eta bera anaiak ere.

16. Abadiñoko idi-probetara

- **Erref:** MAN-007/028
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:42:22. **Bukatu:** 00:44:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Mañarian ez da sekula probalekurik egon eta Abadiñora joaten ziren idi-probetara. Bere aita ere idiak hartunda Abadiñora joaten zen. Etxean egindako lana nahikoa zen entrenatzeko. Probalari profesionalak ziren tranpak egiten zituztenak.

17. Harakinak ganadua ondo ezagutu behar du

- **Erref:** MAN-007/030
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:45:38. **Bukatu:** 00:46:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Mañarian Askondoko Inaziok jarri zuen harategia. Manoloren anaiak Durangon zuen harategia. Ganadua erosi aurretik baserrietara joaten zen ganadua ikusten. Bazekien zeinetan erabiltzen zituzten legez kanpoko substantziak eta zeinetan ez.

18. Leihoetan begira zeuden andrei egindako kanta

- **Erref:** MAN-007/032
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:46:59. **Bukatu:** 00:48:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Kuadrillan asko kantatzen zuten. Neskekin zer edo zer eginez gero, etxean laster jakiten zuten leihoetan begira egoten zen jendeak esanda. Orduan, leihoetan begira zeuden horientzako kanta berezi bat atera zuten.</p>

19. Arbolarik arbola fruta osten

- **Erref:** MAN-007/034
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:48:39. **Bukatu:** 00:49:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Gaztetan edonora joaten ziren fruta osten, baina Ikobaltzetako Joseri errespetua zioten; izan ere, eskopetagaz tiroka hasten zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com